

αὐτὸς ὁ λαὸς ἀρχίζει νὰ νοιώθῃ πὼς οἱ προδοσίαι, οἱ κίντυνοι τῆς Φυλῆς, τῆς γλώσσας καὶ τῆς θρησκείας εἶναι φρέσκος ἀέρας, ποὺ τὸν κοπανίζουν τώρα ὀγδόντα χρόνια οἱ ἀγύρτες καὶ λαοπλάνοι μικροπολιτικοὶ τοῦ τόπου.

Τέτοια σημασίαι εἶχανε οἱ ἐκλογές τῆς περασμένης Κεριακῆς, σημασία βαθύτερη, πνευματικώτερη μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς.

Ἀπὸ τώρα καὶ πέρα, ὅσοι ὑπολογίζανε στὸ φανατισμὸ τοῦ λαοῦ, πάνου σὲ ὠρισμένα ζητήματα ποὺ τὰ βαφτίζανε «πατριωτικά» καὶ ζητήματα «ὑπαρξια» γιὰ τὸ Ἔθνος, θ' ἀρχίσουν νὰ κάμουν τὴν πρεπούμενη ἀδάρια, καὶ θὰ κοιτάξουν σὲ ἄλλο ἐπίπεδο νὰ ἐργαστοῦνε, ἐπίπεδο τίμιας πολιτικῆς καὶ τίμιας συνείδησης, πράμα ποὺ θὰ ἡθικοποιήσῃ ἀναγκαστικά καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους.

Οἱ δημοτικιστάδες ποὺ ὑποστηρίζανε σὲ τούτῃ τὴν ἐκλογὴ μὲ ἓση μικρὴ δύναμη καὶ ἂν ἔχουν, τὴν κυβέρνηση τοῦ κ. Βενιζέλου, δὲν κοιτάζανε τίποτ' ἄλλο, παρὰ τὸν ἴσιο δρόμο τοῦ σημερινοῦ Πρωθυπουργοῦ σὲ ὅλα τὰ ζητήματα τῆς πεποίθησής του, ἀδιάφορο ἂν μέσα σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα τὸ ζωτικότερο ἀπ' ὅλα, τὸ γλωσσικόν, δὲ βρίσκει ἀπὸ μέρος τῆς κυβέρνησής του τὴν πρεπούμενη θέση ποὺ τοῦ ἀξίζει. Ἴσως, ἄλλος πολιτικός, τοῦ αὐριο, ἔρθει μὲ βαθιὰ καὶ ἀσάλευτη πεποίθηση γιὰ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας, καὶ τότε βέβαια ὁ Βενιζέλος δὲ θὰ εἶναι κείνος ποὺ θὰ λογαριαστεῖ γιὰ λευτερωτῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ νοῦ ἀπὸ τὰ σίδερα τοῦ μαύρου ζυγοῦ τῆς δασκαλοσύνης. Ἐνα ὅμως, δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ τοῦ ἀρνηθῇ κανεὶς. Πὼς μὲ τὴν πολιτικὴν του βοήθησεν ὁ ἀνοιχτὴ τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ σ' ἀνοιχτότερους ὁρίζοντες. Στοιχεῖο καὶ βάση κάθε ἀρχῆς πολιτισμοῦ.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΝΕΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟ

Ἄς τὸ σημειώσουμε καὶ τοῦτο δῶ, ἀφοῦ δὲ βαριούμαστε. Ἀπὸ ἀνταπόκριση τῆς «Ἀκρόπολης» μαθαίνω, ὅτι ὁ δήμαρχος τῆς Λυών Ἑρριὸ σ' ἓνα βιβλίο ποὺ βγαλε γιὰ τὴ Νέα Τουρκία θαυμάζει κοντὰ στίς ἄλλες ἀναμορφωτικὰς ἐνέργειαι τῶν Νεοτούρκων καὶ τὸν καθορισμὸ τῶν ὁρῶν τῆς ὑγιεινῆς, ποὺ πρέπει νὰ φυλάγονται ἀπὸ τοὺς ἐργάτες τῶν σύκων. Γιὰ ὅλα τὰλλα ποὺ ἀναφέρει ὁ κ. Ἑρριὸ, πρόοδο στὰ οἰκονομικά, στὰ δημόσια ἔργα κλπ., τὸν συμβουλεύουμε νὰ κάνῃ δεύτερες καὶ καλύτερες μελέτες, στὸ ζήτημα ὅμως τῶν σύκων πιστεύω νὰ ἔχῃ καλὰς πληροφορίες ὁ ἄνθρωπος. Δὲν ξέρω μόνο ἂν

ἀναφέρει στὸ βιβλίο του ὅτι οἱ ὅροι τῆς ὑγιεινῆς ποὺ διατάχτηκαν γιὰ τὴν κατεργασία τῶν σύκων σκοπὸ ἔχουν τὴν προφύλαξη τοῦ καταναλωτῆ τῆς Ἀμερικῆς ἢ τῆς Ἀγγλίας καὶ ὄχι τοῦ ἐργάτη τῆς Τουρκίας, καὶ ἂν προφύλαγεται μὲ δαύτους καὶ ὁ ἐργάτης ὁ ἴδιος, τοῦτο τὸ χρωστᾷ ὄχι στοὺς Νεότουρκους, παρὰ στὴ φροντίδα ποὺχουν οἱ Ἀμερικάνοι γιὰ τὴ δική τους τὴν ὑγεία. Ἐρετε δηλαδὴ ἐδῶ τί τρέχει; Ὁ πρόξενος τῆς Ἀμερικῆς στὴ Σμύρνη εἶχε δηλώσει πρὶν ἑνα-δυὸ χρόνια ὅτι δὲ θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ φορτωθοῦν σῦκα γιὰ τὴν Ἀμερικὴ, ἂν δὲν κατεργάζονταν καὶ συσκευάζονταν σύμφωνα μὲ κάποιους ὁρους καθαριότητος. Γιὰ τὸ φόβο λοιπὸν αὐτόν, ὅς τὸν ποῦμε φόβο τῶν Ἀμερικάνων, φαίνεται ὅτι ἔγινε σχετικὴ νομοθεσία, αὐτὴ ποὺ κινεῖ τὸ θαυμασμὸ τοῦ κ. Ἑρριὸ. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ δὲν ὑπάρχει φόβος Ἀμερικάνων οὔτε καὶ Ἰουδαίων, γιὰ τί τοὺς Ἰουδαίους μὲ τὸν Τζαβίτ τοὺς ἔχουν δικούς τους, δὲ φαίνεται νὰ νοιάζονται καθόλου γιὰ τὴν ὑγιεινὴν οἱ Νεότουρκοι. Γιὰ νὰ τὸ πιστέψῃ ὁ κ. Ἑρριὸ, ὅς κάνῃ ἓνα ταξιδάκι στὴν Τουρκίαν. Ἄς γυρίσῃ λίγο τοὺς δρόμους τῆς ἀγορᾶς τῆς Σμύρνης, νὰ δῇ τί μυρουδιὰς θὰ χτυπήσουν τὴ μύτη του σὲ πολλὰ στενάδια ἢ καὶ σὲ πλατεῖαι, ὅς ἐπισκεφτῇ τὰ ξενοδοχεῖα καὶ τίς ροῦγες τοῦ Γαλατᾶ μὲ ἀνοιχτὰ τὰ ρουθοῖνια, ἀπὸ τὸ μεγάλο δρόμο τοῦ Πέραν ὅς κατηφορίσῃ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πρὸς τὸν Κεράτιο, γιὰ νὰ δῇ μοῦχλα καὶ γκρεμισμένα παλιόσπιτα καὶ σωροὺς σκουπιδιῶν, ὅς κάνῃ μερικὰς βόλτες στὸ μέρος ἐκεῖνο ποῦναι πρὶν πᾶς στὰ Πατριαρχεῖα, τὸ ἴδιο ὅς κάνῃ καὶ στὰ παράμερα τῆς Σταμπούλ, καὶ τότε τὰ ξαναλέμε. Τότες θὰ πιστέψῃ ὅτι ἡ μοναχὴ πρόοδος τῶν Νεότουρκων εἴτανε νὰ ντύσουν μὲ χακὶ ἢ μὲ λαδιὰ στολὴ τοὺς στρατιῶτες τους καὶ νὰ τοὺς φορέσουν καλπάκι ἀντὶς φέσι καὶ νὰ διδάξουν τοὺς χαμᾶληδες νὰ κάνουν συλλαλητήρια γιὰ τὴν Κρήτη. Γιὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἐκεῖνο ποῦκαναν κάλλιο νὰ μὴν τὸ ἔκαναν. Ὅχι γιὰ μᾶς τοὺς Ἑλληνες κάλλιο, παρὰ γιὰ τοὺς ἰδίους τοὺς Τούρκους. Τί ἔκαναν; Πλήθυναν τὰ τυπογραφεῖα, ἔδγαλαν ἐφημερίδες, περιοδικά, φυλλάδες, εἰκόνες μπόλικες, ὅλα ὅμως μὲ σκοπὸ νὰ νάψουν τὸν Τούρκικο σωδινισμό σκορπίζοντας ψευτιὰς καὶ ἀστραπὲς μισαλλοδοξίας, φονικῆς διαθέσεως καὶ βαρβαρότητας. Στίς ἐπιστημὲς τίς φυσικὰς δὲν προδὲψανε πιότερο ἀπ' ὅπου βρίσκονταν στὰ χρόνια τοῦ Χαμίτη. Γιατὶ αὐτὲς δὲν τίς κατὰτρεχε ὁ Χαμίτης, μόνο τὴν ἱστορίαν νὰ σκοτώσῃ γύρευε μὲ τὴ λογοκρισίαν.

Ἄς μελετήσῃ τέλος πάντων ὁ κύριος δήμαρχος τῆς Λυών, ἂν δὲν πιστεύῃ.

8.8.1912

ΛΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ